

Izraelské střípky – 5. *Orientální pohostinnost*

Při svých toulkách Jeruzalémem jsem s přáteli zavítal do kavárny, která stojí na jednom ze zlomů snad nejznámější ulice *Via Dolorosa*. Posadit se dá na příjemnou zahrádku před kavárnu. Od stolečku – v ruce s chladivým nápojem, případně kávou s kardamomem pak můžete pozorovat ruch před rakouským hospicem, případně u vstupu do areálu *Chrámů Naší Pani*. Protější zeď, u které mají pořádkové služby opřené modré mobilní plůtky, slouží jako bod setkávání jednotlivých patrol a místo krátkého odpočinku.

Při své siestě na pouliční zahrádce kavárny jsem měl možnost pozorovat několik mladých ozbrojených mužů, kteří si z kanystru rozlévali občerstvující vodu a radili se, jak rozdělit jednotlivé hlídky. Živě se mezi sebou bavili, a přesto byli neustále ve střehu – dokázali s předstihem reagovat na auto, které se blížilo zpoza rohu (mimochodem – nesmírně mě překvapilo, že těmito klikatými uličkami auta mohou vůbec projíždět); bedlivě pozorovali ženu, která přehrabovala kontejnery s oblečením před hospicem; sázeli se, zda kluk, který po dlaždicích drandil na in-line bruslích, upadne, či nikoli...

Po několikaminutovém odpočinku a občerstvení se opět vydali po svých trasách do rozpálených ulic starobylého města.

Asi třicetiletý kavárník oblečený jako běžný vysokoškolák a plyně mluvící anglicky, nás vzorně obsloužil. Neopomněl se mě zeptat, zda si dám čaj – patrně reagoval na tropickou helmu, kterou jsem měl na hlavě. Posléze nám nabídl to, co pro nás jako turisty bylo skutečně občerstvující – chladivé nápoje z drceného ledu, pomela, pomeranče či granátového jablka a neodmyslitelnou kávu s výraznou vůní kardamomu.

U té bych na chvíli zůstal – neviděl jsem, jak byla připravována, odhaduji však, že buď pomocí moderního přístroje, nebo tady spíše klasicky za použití džezvy. Do ní se vlije kapka vody, přidá cukr a vše se uvede do varu, až cukr začne hnědnout (karamelizovat), dolije se horká voda, přisype káva a nechá se to všechno dvakrát vzkypět varem. Káva po odstavení rychle sedne a v nápoji je pak minimum lógru. A někde mezi tím zdánlivě složitým procesem se do kávy přihodí lžička kardamomu. To, že káva nádherně voní a velmi zvláště chutná, jsem věděl, ale až mnohem později jsem zjistil, že jsem se po kardamomové kávě přestal potit...

S voňavou kávou a přimhouřenýma očima v ostrém slunečním světle jsem vychutnával polední život starého města a vzpomínal na dobu před skoro třiceti lety, kdy jsem podobným způsobem pozoroval kolotání na Malostranském náměstí v Praze. Jeruzalém jednoznačně skýtal mnohem pestřejší a podivnější lidskou směsicí. I když v Praze jsem kdysi zaznamenal více podivínů.

Všiml jsem si, že za panem kavárníkem občas přiběhli chlapci. Každý nesl velký kovový oválný táč s mohutným držadlem, plný hrnků a skleniček. Nosiči předali objednávku, posečkali na dodávku chladivých či hřejivých nápojů a bleskově vyrazili do ulic, aby splnili misi donašečů nápojů. Ještě ten samý den jsem objevil nedaleko *Chrámů skalního hrobu* místo, kde se pouliční roznašeči nápojů scházeli na kus řeči, aby si povyprávěli o svých zkušenostech a zážitcích.

Anebo se zde možná zašili, aby na chvíli zmizeli z dosahu svých zaměstnavatelů...

Zpět k pohostinnosti: když jsme po více jak hodině odcházeli, pan kavárník se přišel osobně rozloučit, poděkovat za útratu, kterou jsme u něj zanechali, a pozval nás k opětovné návštěvě svého podniku.

K té jsem se za několik dní skutečně dostal, pro změnu s jednou kolegyní lektorkou. Při toulkami starým městem jsem ji pozval na lahodnou kávu s kardamomem. Posadili jsme se na předzahrádku, objednali si a já si vzápětí odskočil na toaletu. Když jsem se vrátil, zjistil jsem, že už nesedíme venku, nýbrž v kavárně pod klimatizací. Než jsem došel ke stolu, již tam doběhl kavárník a omlouval se, že nás přesunul dovnitř kvůli turistům, kteří přišli na oběd a pro něž je příjemnější se najíst venku. Jako samozřejmost dodal, že za tuto drobnou nepříjemnost jde káva „na účet podniku“.

V podstatě bylo posezení pod klimatizací příjemné, neboť toho dne dosahovaly teploty pro mě nesnesitelných pětatřicet stupňů. Nebylo bez zajímavosti prozkoumat výzdobu i provoz jeruzalémské kavárny zevnitř. Na zdech visely fotografie, patrně staré obrázky ulic Jeruzaléma a výzdoba patřila oproti jiným podnikům spíše k decentnějším. Za pultem se snažili dva kuchaři, kteří připravovali jídla a nápoje. To vše bylo doprovázeno tichou arabskou hudbou, ruchem a vůněmi *Via Dolorosa*.

Pan kavárník se během té doby asi třikrát objevil vevnitř, aby vyřídil objednávku pro hosty na zahrádce. Kdykoli šel kolem nás, znovu se omluvil za nepříjemnosti, které nám způsobil.

Když jsme dopili svou kávu a uvedli se k odchodu, přiběhl majitel kavárny, poděkoval a znovu mě ujistil, že káva je jeho dárek pro nás. A srdečně nás pozval do svého podniku, kdykoli se do Jeruzaléma vrátíme. Třemi slovy shrnuto: typická orientální pohostinnost.

Zažil jsem ji ještě dvakrát: v hotelu *Jerusalem Gold*, kde jsme byli ubytováni a také se stravovali, nás během našeho týdenního pobytu několikrát během večere navštívila spolumajitelka hotelu, aby se zeptala, zda jsou služby v pořádku, zda nám chutná a jsme plně spokojeni.

A do třetice – stejnou péči jsem zažil i od přátel v památníku *Yad Vashem*, kteří pečovali o naši lektorskou skupinu.

V tomto, pro nás středoevropany ne zcela běžném přístupu k hostům, jsem vycítil jedno důležité poselství, které říká: *chceme, abys s námi prožil příjemný čas a cítil se dobře.*

Petr Plaňanský